

intet parlamentarisk Krav paa at faa en Regering, der støtter sig til det og er Udtryk for det *alene*. Den hele Situation betyder jo nemlig ubestridelig, parlamentarisk set, en partimæssig Fallit for Reformpartiet. Konsekvensen deraf er, naar man da ikke vil skride til den parlamentariske Konsekvens: Opløsning, en moralsk *Pligt* til at støtte en hvilken som helst Regering, der har Betingelser for at føre os ud af det Uføre, vi befinde os i.

Det er givet, at Parlamentarismen lige saa lidt som noget andet er et absolut Gode; den har sine Skavanker, og en dansk Venstremand, der har skrevet om Parlamentarismen, peger for en Del Aar siden blandt andet paa følgende, som næsten er profetisk. Han siger, at „den vækker og stimulerer Ærgerrighed og drager Folk ind under Politikens Banner, som maaske kunde udrette langt mere i anden Virksomhed, og skaber let Levebrødspolitikere uden fornøden Indsigt og Karakterfasthed, *desto farligere, jo større deres Begavelse er*“. Han peger ogsaa paa, hvorledes Parlamentarismen afføder Jagen efter Folkegunst, lige saa frastødende og fordævelig som Absolutismens Jagen efter Fyrstegunst, og han peger paa, hvorledes den ofte kan afføde et trykkende og ensidigt Flertalsherredømme, der er desto utaaleligere, fordi det udøves i Frihedens Navn. Men selvfølgelig, alt dette kan kontrabalanceres af Lyssider, som denne Forfatter ogsaa fuldt ud anerkender, Lyssider, ved at Parlamentarismen drager flere Elementer ind i det offentlige Liv, ved at den bringer Vekselvirkning og Brydninger frem, og frem for alt — og hvis Parlamentarismen ikke løser den Opgave, spiller den fallit —, frem for alt maa den kunne afføde en større *Ansvarsfølelse* baade hos den enkelte og hos Masserne. Hvor det ikke bliver Tilfældet, hvor den parlamentariske Idé afføder Slappelse af Ansvarsfølelsen, der er man ude over Parlamentarismens Forudsætninger. Eller rettere — for at bruge et Billede —, om en skarp Kniv er en god eller en daarlig Ting, afhænger jo af, i hvis Hænder den befinder sig. Den kan være i Hænder, som ikke forstaa at bruge den eller bevidst misbruge den. Hvis vi have haft Parlamentarisme her i Landet — og selvfølgelig, en hævdvunden Parla-

mentarisme have vi ikke haft, det kunne vi ikke have haft, fordi det er en gennem en lang Udvikling fastslaaet historisk Kendsgerning —, men hvis vi have haft Parlamentarisme her i Landet, saa har den jo utvivlsomt i ikke ringe Grad været i saadanne Hænder, som jeg omtalte, og hvis Parlamentarismen tilmed nu skal spændes ud som et Skærmbraedt til Værn for Parti- og Egeninteresser, saa er man udenfor Parlamentarismens egen Idé.

Der er en Ting, som Parlamentarismen ikke selv kan gøre ved, og det er den, at den bliver forkert opfattet, og det er en forkert Opfattelse, naar man f. Eks. vil søge at gøre gældende, at den eneste virkelige Magtfaktor under Parlamentarismen overfor Spørgsmaalet om en Regerings Sammensætning er Folketingets Flertal. Det er en Misforstaaelse. Der findes en højt anset Venstremand, en ivrig Tilhænger af Parlamentarismen, en kyndig Mand paa Forfatningsomraader, nemlig nuværende Justitiarius i Højesteret, C. V. Nyholm. Han har for nogle Aar siden skrevet en Afhandling om Parlamentarismen, i hvilken han siger nogle Ord, som i allerhøjeste Grad have Ærinde til hele den Situation, i hvilken vi i Øjeblikket befinde os, og som den højtærede Formand derfor sikkert vil tillade mig at oplæse. Han siger:

„I Valget af Ministeriets Afløserer staa Kongen frit, kun at det maa være Personer, som ere i Besiddelse af de almindelige Egenskaber, der udfordres for at kunne beklæde et Embede i Staten. Vil det end være naturligt at henvende sig til Oppositionens Førere, sker dette dog ikke altid; undertiden anbefaler det sig at udnævne Mænd, der ere optraadte mæglende mellem Partierne, stundom endog Mænd, som hidtil have holdt sig borte fra det offentlige Liv. Her udkræves ofte meget Skarpsyn og fin Takt hos Kronens Bærer; og dette bliver da et Vidnesbyrd blandt flere om, hvor tankeløst det er at paastaa, at Parlamentarismens Gennemførelse skulde reducere ham til en tom Skygge eller villiesløs Marionetdukke“.

Det er da ikke mindst den offentlige Mening, den almindelige Moral og Hensynet til Samfundet indadtil og Landets Anseelse udadtil, der i en saadan Situation skulle være sikre paa at kunne finde